

Příloha k protokolu o SZZ č.

Jméno: **Bc. Alena FEDOROVÁ**

Vysoká škola: **Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích**

Filozofická fakulta

Ústav bohemistiky

Datum odevzdání posudku: **16. 8. 2019**

Obor: **Bohemistika**

Oponent diplomové práce:

doc. PhDr. Marie Janečková, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

BĚŽNÁ MLUVA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH A OKOLÍ

Diplomová práce Aleny Fedorové je sondou do běžné mluvy zástupců tří generací v Českých Budějovicích a blízkém okolí. Diplomantka sleduje mluvu v plánu hláskoslovném, tvaroslovném a lexikálním. Cílem její analýzy bylo zjistit, zda se v mluvě obyvatel Českých Budějovic a blízkého okolí vyskytují prvky nářeční podskupiny jihozápadočeské. Jazykový materiál pro první dva plány získala z nahrávek řízených rozhovorů s respondenty. V plánu lexikálním, který je nejpropracovanější, nestačily náhodné lexikální jednotky pronesené v řeči. Cílem bylo ověřit, zda respondenti znají a užívají specifické regionální výrazy. Diplomantka připravila dialektologický dotazník a spolu s 15 respondenty jej vyplňovala do připraveného formuláře. V první fázi výzkumu odpovídali na 50 otázek cílících na pojmenování lexikálních jednotek se vztahem k jihočeskému regionu. Ve druhé fázi výzkumu pokračovala prostřednictvím internetového dotazníku. Rozeslala jej lidem z Budějovic a okolí s věkovým rozpětím mezi 16 až 87 lety. Zde zvolila postup sémaziologický. Dotazník obsahoval hotová pojmenování v 26 otázkách a u 8 z nich bylo požadováno vysvětlení významu specifického pojmenování. Výzkum probíhal anonymně a celkem bylo zohledněno 460 vyplněných dotazníků z původních 558. Ke kontrole a korekci využila diplomantka šestidílný *Český jazykový atlas*, publikaci *Jihočeský člověk a jeho řeč*, *Doudlebské nářečí a slovník*, *Slovník spisovného jazyka českého*, *Slovník nespisovné češtiny*, jež všechny uvádí v seznamu zdrojů, z nichž čerpala. Postrádám *Příruční slovník jazyka českého*, který je bohatý na starší výrazy a nářeční slova.

Výsledky, k nimž dospěla analýzou jednotlivých plánů mluveného projevu tří generačních skupin, potvrdily, že mluva všech generací vykazuje nářeční rysy celočeské, jzč. nářeční prvky hláskoslovné se objevují sporadicky jen u nejstarší generace, jzč. prvky morfologické, zejména rozdíl mezi G sg. a D/L sg. adjektiv i rodových zájmen ženského rodu a ustrnulé, nesklonné tvary adjektiv posesivních, jsou ukotveny pevněji a užívá je kromě nejstarší i generace střední, drží se i u nejmladší generace, ačkoli v promluvách zachyceny nebyly. Největší úbytek nastal v plánu lexikálním, původní aktivní užívání nářečních a regionálních výrazů se mění u střední generace v pasivní znalost významu, u nejmladší generace mnohdy chybí i jejich znalost.

Autorka všestranně využila odbornou literaturu, práci si dobře rozvrhla, ale hůře zvládala formulace myšlenek a přesnost vyjadřování. K stylistickým prohrěškům patří např. přílišná kondenzace převzatého citovaného textu, takže se narušuje jeho srozumitelnost (několikrát), vybočení z vazby (*město pocítilo rozvoj techniky, které se projevilo...* s. 11, *Mezi nejvyhledávanějším místem, ať už obyvateli města či turisty, je podnik Masné krámy*, s. 14), nadbytečné vztažné věty s *který, která a kde*, nenáležitá volba slov a formulace (...*pozornost zejména na dohled školní docházky romských dětí; ... kteří převážně obývají na sídlišti Máj, ... kteří osídlili na jihu Čech...* s. 16), nesprávná vazba a nevhodné sloveso (např. *...sympatizoval s názory, se kterými němečtí měšťané oponovali*, s. 11; *Mezi vyhlášené*

zvyky *je Přílet anděla*, s. 17; *předvojem dělají tři ... muzikanti*, s. 21). Autorka občas vynechává předložky a koncovky slovesných adjektiv (*loutkami procházejícími*, s. 17, *slovníkem pojednávajícím*, s. 27), některá sdělení nadbytečně opakuje, unikly jí překlepy (zvl. na s. 29 a 30), některá nepřesná vyjádření, nedostatky v interpunkci. Teoretická část patrně vznikala ve spěchu a to ovlivnilo formulaci některých sdělení v textu. Při klasifikaci přihlížím k pracnosti tématu a k relevantním výsledkům analýzy. Formální úprava práce, citace, seznam literatury i připojené přílohy s přepsanými texty jsou na dobré úrovni. Při vyhodnocování dotazníků se opírá o věrohodné zdroje, mám výhrady jen k vysvětlení názvu *kucmoch/kucmouch* (s. 63), věrohodnějším pramenem je F. Jílek, další možnost ověření poskytuje PSJČ.

Oceňuji náročnost, kterou na diplomantku kladla příprava i analýza promluv. Diplomová práce splnila stanovený cíl, jak dobře ukazuje její závěr. Je však nevyrovnaná po stránce obsahové a zvláště formulační. Stylistické a pravopisné nedostatky snižují kvalitu jinak dobré práce. Zdařilejší jsou části zpracovávající dialektologický dotazník a závěr.

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **dobře**

Dotazy k obhajobě:

- 1) Mohla by diplomantka vysvětlit tvaroslovné jevy *vo čom* (330), *tak by mě zachránil* (14) a podobu příslovce *vodnekad*, které v rozboru nezohlednila?
- 2) Co znamenají výrazy *štuchnout a kór*? Jaký je původ slova *šajska*? Z čeho se připravuje jídlo zvané *kucmoch*?

.....
podpis oponenta diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 16. srpna 2019

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

*) Nehodící se škrtněte